

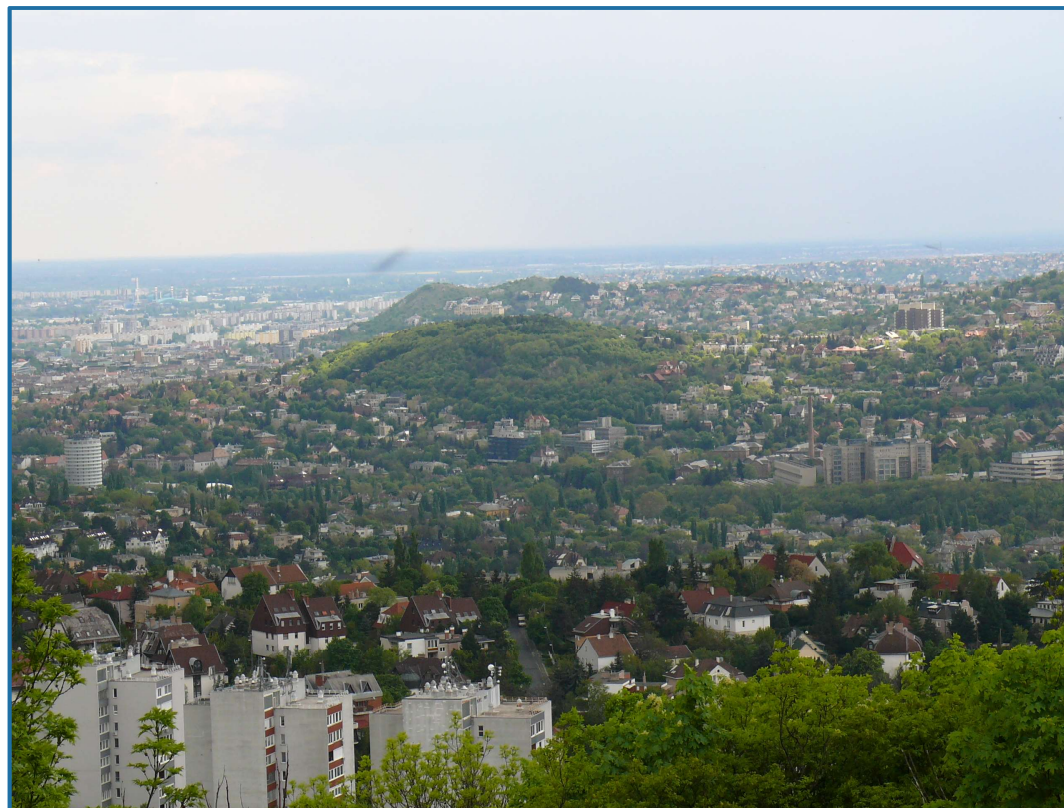

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Hazai kisvárosok periurban övezetének földhasználati változásai 1990-2022 között

CSORBA PÉTER - TURI ZOLTÁN
Debreceni Egyetem

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

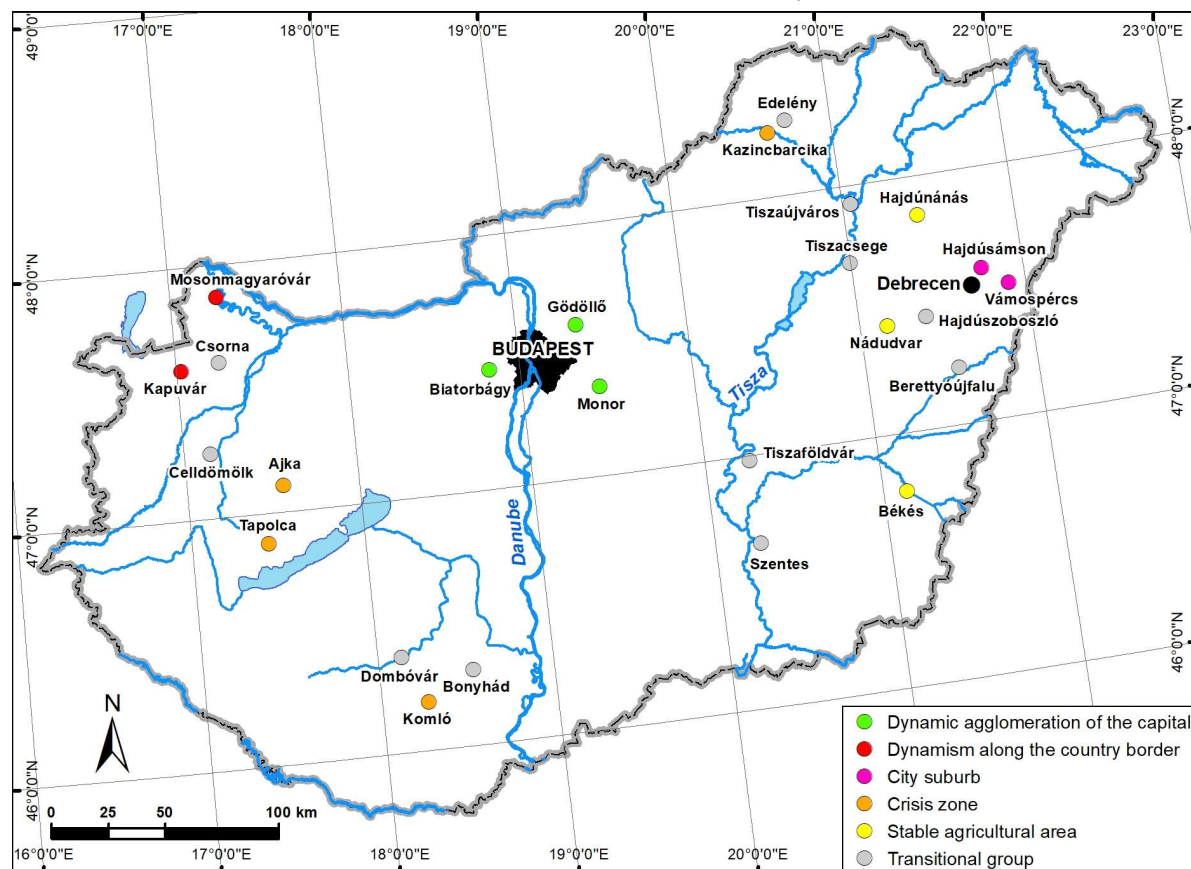

2019-23 Interreg Europa projekt; (Improving regional policies to better protect natural heritage of peri-urban open spaces) 7 Hajdú-Bihar megyei kisváros (10-30 ezer fő) városperemi területhasználatának változásáról

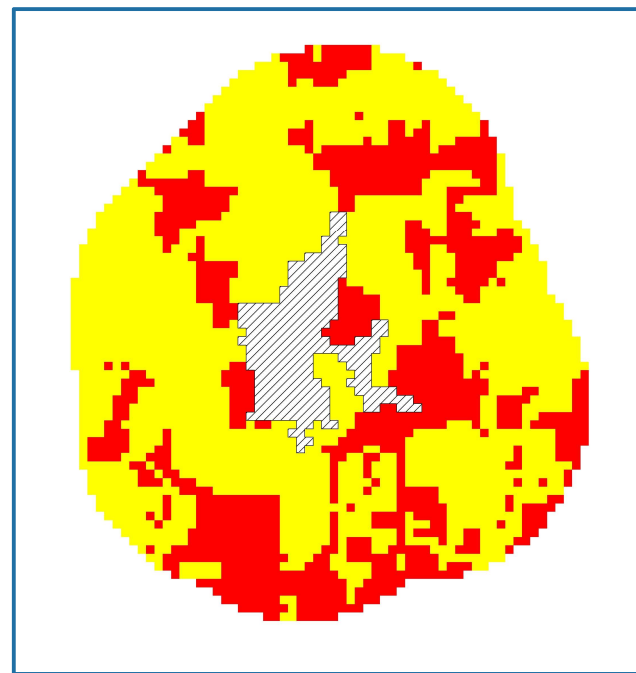
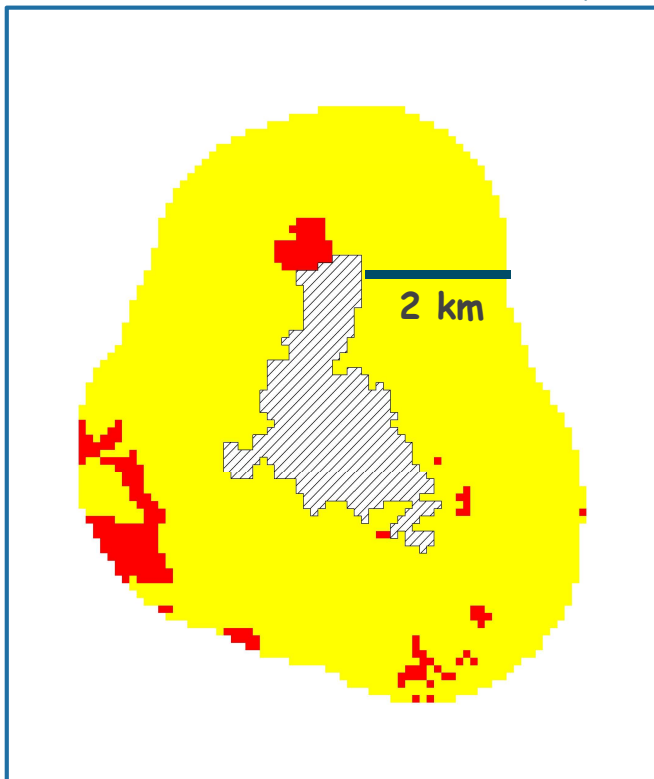
2021/22-ben 25 hazai kisváros feldolgozása

Modern Cartography Book Series
entitled: "Remote Sensing and
GIS in Peri-Urban Research:
Perspectives on Global Change,
Sustainability and Resilience"

A CORINE 1990-2018 adatbázis alapján nagyságrendi különbségek vannak a földhasználat-változások mértékében:

Kapuvár és Vámospércs városperemi övezetében 1990 és 2018 között megváltozott földhasználatú helyei; 5% - 34% !

Csökken ugyan az ország lakosságszáma, mégis nő a beépítettség (6-ról 8%-ra) ipari parkok, logisztikai és közlekedési és a lakóterületek, lakóparkok, alvótelepülések területi növekedése.

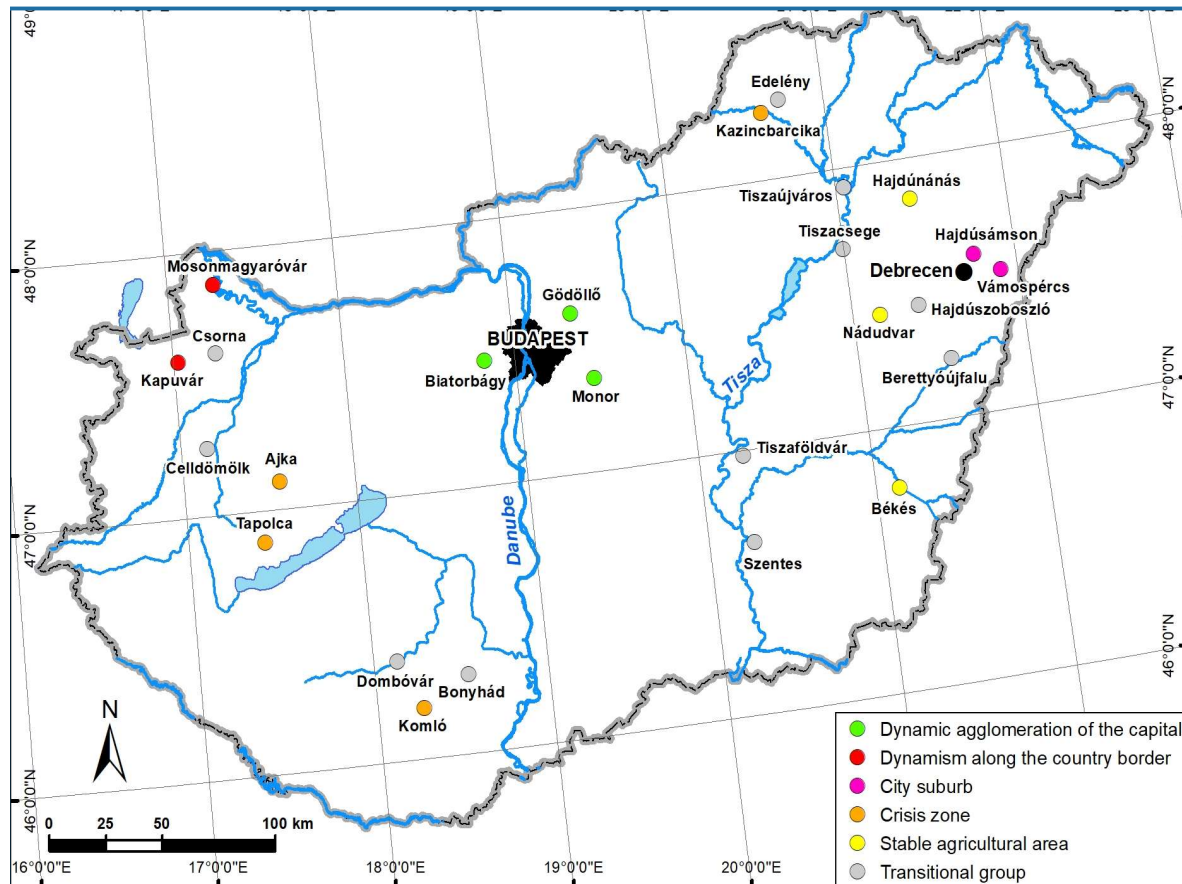
Általános törekvés a lazább, tágasabb térszerkezetre: ipari PARK, néhol mégis nő a zsúfoltság; az üdülőtelepek (Komló) és a közlekedési utak.

Egyéb földhasználati változások is gyakrabban vannak a városok környékén

Csökken a szántók, legelők aránya, nő az erdők (Monor), vízfelületek (Kazincbarcika) részesedése

A 25 kisváros környékének földhasználat-változási tendenciáját 5(+1) típusba lehet sorolni

- Főváros környék (3)
- Ny-i országhatár (2)
- Nagyvárosi agglomeráció (2)
- Erős mezőgazdaság (3)
- Ipari/bányászati válság (4)
- + átmeneti típus ! (11)

Budapesti agglomeráció: Gödöllő Monor és Biatorbágy

Nőtt a lakosságszám, de a beépítések zöme logisztikai telephelyekhez köthető. Kifejezetten igényes a lakóhelyi környezet, jól elválnak a lakóterületi beépítésű részek. A lakóhelyek körül mindenütt nőtt az erdővel fedett területek aránya. Nőtt a kertek aránya, de családi rekreáció részeként nincs jövedelemszerző, piacra termelő funkciója. Jelentős a szántók visszaszorulása.

Erős mezőgazdasági típus: Hajdúnánás, Nádudvar és Békés

Kiváló csernozjom talaj. A városi beépítés területe alig változik, mert a lakosság száma stagnál, vagy enyhén csökken és nincsenek számottevő ipari telephelyigények sem. A legjellemzőbb vonás a szántók művelési állandósága, sőt néhol a munkaigényes kertművelés visszaesésével még nő is a szántóföldek részesedése.

Egykori ipari-bányászati profilú városok: **Komló, Ajka, Tapolca, Kazincbarcika**
A lakosságszám meredek csökkenése miatt kevés az új lakócélu beépítés, kihasználatlan ipartelephelyek. A korábban fejlett kiskert kultúra visszaesett, parlagosodás és spontán beerdősödés, néhol 30-50%-al több erdő. A kertművelés a korábbi rekreációs funkcióból kiegészítő jövedelemforrás. Nincs visszatérés a szántóföldi gazdálkodáshoz.

Vegyes típus:
Hajdúszoboszló,
Tiszacsege,
Celldömölk

Jövőbeli tendenciák?

Demográfiai fordulat ?

A lakótér, élettér minőségével kapcsolatos elvárások növekedése – zöld, csendes, tiszta környezet, tökéletes infrastruktúra... – a covid járvány világszerte növelte a kisvárosok vonzerejét

Városszétterülés fékezése; Európai Tájegyezmény (2000) és a Nemzeti Tájstratégia (2017); „kompakt városok”, ökoszisztéma szolgáltató képesség javítása, a városkörnyéki táji látvány védelme, tájidentitás erősítése

Gazdasági irányváltás? Növekvő ipari parkok, vagy kevésbé környezetterhelő, kisebb üzemek ?

Vendégmunkások elkülönülő külterületi (konténer) lakótelepei?

Éghajlatváltozás miatt módosul a mezőgazdasági földigény !?

Perspektivikus téma, talán még Pécsi
Márton is elfogadná...

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

mta.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

